

Kõrghaljustatud remmelgas teetke seniajani unes

Abilinnapea Klandorfi sõnul ei saa lisaks parandada juba varem puudele tehtud vigu: «Eelnevatel kümnenditel on tehnovõrke paigaldatud vahetult puutüvede kõrvale või on vajalik hooldus õigel ajal tegemata jäetud – või siis tehtud nii, et puu on saanud vigu. Kahju on tekitatud, aga seda parandada või olematuks muuta ei saa. Oleme vigadest õppinud ja õpime edasi.»

Abilinnapea rõhutab, et 2015. a tunnustati Tallinna Euroopa puupealinna tiitliga.

Maha võetud puud ja põõsad tuleb Tallinnas istikutega asendada. Selleks on kord, mida asjaajamises nimetatakse asendusistutuse kohustuseks.

Kes asendusistutuse tabelit esimest korda näeb, võib sattuda hämmingusse. Nii on 2013. a asendusistutuse plaanist täidetud tänava septembri keskpaiga seisuga 94% ehk lähenetakse sajale. Aga näiteks 2017. ja 2018. a plaanist on täidetud vaid 69%.

Tegelikult käibki plaani täitmine aastatepikkuse lõtkuga, sest sõltub n-õ elust enesest. Näiteks ehituse valmis saamine, mille alt raiutud puud-põõsad tuleb asendada, venib, nii kandub kohustuse täitmine pikenduse võtmisega edasi jne. Nii võib eeldada, et kõik 2017. a raiutud puud-põõsad saavad asenduse mulda pandud istikute näol näiteks 2022. või 2023. a paiku.

Albert Truuväärt

Arboristidel pole aega arutleda teemal, kas Tallinnas teetööd puude kallal siiski kirurginoaga, mitte saega.

et kõigi raiesoovid rahuldada. «Puude teema on saanud suurele südametasjaks, aga mina loodan, et saaksin ikka spetse – see pole emotsioonide jaoks,» ütleb arborist Raivo Moon. «Hambaid parandada samuti keegi ise, seesaladagem raie puhul samuti arboristidele.»

Kõrghaljustatud mugavust

Arboristid räägivad, et Tallinnas on 1990ndate algusest alates tehtud palju rohelisust. Kuid põhjus on lihtne – linnas on lihtne hakata ehitama. Paljud tühermaad on leidnud kasutamise. Eraarendajate ja avaliku omadusega seotud puuraied moodustavad ligikaudu kuuendiku kogu linna puudest. Kui mullu raiuti Tallinnas 19 000 puud, siis selle ehitustega suurusjärgus on 19 000 puud. Suurusjärgus 19 000 puud Tallinnas puude raie püsivad viimased viis aastat. Kuid need puud võetakse asendusistutuse kaudu. Kui näide tuua, siis Tallinnas on palju vastuseid. Näiteks Reidi tee ehitus lõpetas 466 rahuldavas seisus puu asendamisega. Asemele istutati 498 puud ja 58 000 põõsast. Rääkimata on veel teistest puude tervetest.

«Kõrghaljustus ning uue haljustuse põhimõtted näidatakse detailplaneeringutes ära lisaks hoonete mahule,» lausub ehitustehnik ja puude suhetest abilinnapea Kalle Klandorf (pildil).

«See on kõigile kättesaadav, avalik info. Keskkonna- ja kommunaalteenistuse amet püüab leida planeeringutes ja projektides lahendusi, mis säilitavad nii puu kui ka puule vajalikud kasvutingimused. Kui see aga pole võimalik, tuleb langetada raske otsus ja lubada ehitusele ette jääv puu raiuda.»

Me kõik tahame palju rohelisust, liigirikkust ja puud. Aga peale selle vajame üha rohkem mugavust. Uusi kortereid, kõikvõimalikke renoveerimisi, värskemat asfaltkatet, tänavavalgustust kõikjale, paremat sidet, uuemat ja puhtamat torudest pärit joogivett, suuremaid elektrivõimsusi jne. Samuti nõutakse elamurajoonides prügimaju ja parklaid. Linnaruum ei ole siiski kummist. Kõik need ehitused, arendused, täiendused ja parandused toovad endaga kaasa kaevetööd ja ühtlasi ohu puude tervetele.

Parim keskkonnapolitsei: naabrivalve

Tallinna keskkonna- ja kommunaalteenistuse juhataja asetäitja Tarmo Sule sõnul valitses varem korras auk – kui arendusomanikku vahetas, ei saanud uus omanik enam kaasa asendusistutuse kohustust. Uues raieid käsitlevas korras on see lünk likvideeritud ja arendus liigub uuele omanikule vaid koos kohustusega. Võib-olla ehk protsent-kaks asendusistutuse plaanist jääb aastast täitmata – näiteks kui kohuslane sureb.

«Arendajad ägavad asendusistutuse koorma all – teistes omavalitsustes nii palju ei istutata,» ütleb arborist Kristjan Kasemaa. «Kui oma krundile seoses ehitusega ei mahu, siis laieneb kohustus linna territooriumile.» Tema kolleeg Pavel Jartšakovski omakorda lisab, et Tallinnas töötavad väga head keskkonnaspetsialistid: «Nad tulevad kohale, hindavad, annavad nõu, kus kohas tuleb puu langetada ja kus saab ainult hooldusega hakkama.»

Puude liiga kergetäpset mahavõtmist linnast – ükskõik kas linna või eraomaniku maalt – takistab lisaks kõikvõimalikele eeskirjadele üks lihtne nähtus nimega naabrivalve.

Puud surevad, sest kunagi ehitati tehnovõrgud neile liiga lähedale

Tallinna on 2015. aastal tunnustatud Euroopa puupealinna tiitliga ning seda just edukas linnapuude istutamise, hooldamise ja säilitamise ning teistele Eesti linnadele eeskujuks olemise eest.

- ▶ Linn püüab leida planeeringutes ja projektides lahendusi, mis säilitavad uue ehitise kerkides puule vajalikud kasvutingimused. Raske otsus mõni puu maha võtta langetatakse alles siis, kui midagi muud üle ei jää.
- ▶ Ka siis, kui puu nt ehituse pärast maha võetakse, tuleb asemele istutada uusi puud. Nt Reidi tee ehitusega seoses raiuti 466 rahuldavas tervislikus seisundis olulist või väheväärtuslikku puud, asemele istutati aga 498 puud, 57 863 põõsast ning 108 229 püsikut ja 5073 ronitaimet.
- ▶ Puudele tehtud vigu ei saa parandada. Nii on eelnevatel kümnenditel tehnovõrke paigaldatud vahetult puu tüvede kõrvale, puude hooldamine õigel ajal tegemata jäetud või on seda tehtud puud kahjustaval viisil.
- ▶ Tallinnas on palju selliseidalleeid, kust on tulnud kahjuks maha võtta nii mõnigi puu. Näiteks Kaarli puiesteel, sest puude tervis on parandamatult halvenenud. Selle põhjuseks on kaevetööd. Paraku ei saa alati uusi puud vanade puude asemele istutada tehnovõrke ümber ehitamata. Nii juhtub linnas tihti, et vana puu tuleb maha võtta, aga uut samasse kohta asemele istutada kohe ei saa.
- ▶ Alleedes ei saa paraku suurte puude vahele istutada uut väikest puud, sel juhul oleks vaja kasvupinna välja vahetada. See aga ei ole veel kasvavate puude juuri vigastamata võimalik. Noorele puule jääb vanade vahel valgust väheks. Niisiis on allee uuendamine põhjendatud alles siis, kui 2/3 esialgselt on hävinud.

Tallinn muudab asendusistutuse tõhusamaks

Kui varem nõuti, et asendusistutuse peab korraldama arendaja, kelle maalt puud maha võeti, siis edaspidi võib selleks raha linnale deposiiti kanda ja lasta linna eestvõttel see töö teha.

Tallinna keskkonna- ja kommunaalteenistuse juhataja asetäitja Tarmo Sule kinnitusele on see võimalus üks põhilisemaid muutusi, mis Tallinnas uues raiekorras ette nähakse. Kahtlemata muudab see asendusistutuse käigu kiiremaks ja arendaja jaoks mugavamaks, sest asja ajamine haljustusfirmaga jääks arendajal ära. Asendusistutuse kohustuse täitmise tähtaega pikendatakse praeguselt 18 kuult kolme aastani. Juba praegu esineb nimelt olukordi, kus ehitajad või arendajad taotlevad tähtaja pikendamist. Ehituste valmimine venib sageli eri põhjustel, samas pooleli oleva maja juurde, kus ehitajad tallavad, pole mõtet istutada jne. Tähtaeg hakkab tiksuma kohe, kui puu on maha võetud. Lisaks on uues korras muudetud üldarusaadavamaks koefitsienti, mille alusel arvutatakse vastavalt mahavõetud puude arvule asendusistutuse suurus või vajadus. Mis puudutab üksikisiku või ühistu asjaajamist keskkonnaspetsialistidega, siis raieloa taotlemist on muudetud asjaajamise mõttes lihtsamaks.

Akadeemia tee ääres asuva korteriühistu juhatuse liige Riivo Kabur ütleb, et valvsad silmapaarid jälgivad iga liigutust puude juures. Mustamäel tuleb samas puude oksa piirata, sest need kipuvad renoveeritud majade fassaadide löhkuma. Renoveeritud fassaadid

on kaetud pehmema materjaliga ja seetõttu püüavad ühistud oksa kärpida. Kui mõne suurema oksa võtmiseks läheb, on kohe tarvis raieluba. «Muudu kaevatakse kohe muposse,» nendib Kabur. «Ma ise julgen ära lõigata ainult mõne sõrmejämmeduse oksakese.»

Lasnamäe pakub tasuta õigusabi

▶ Lindakivi kultuurikeskuses toimub järjekordne õigusapteenek 22. oktoobril kella 10-14. Lasnamäe linnaosa valitsuse ja juristide liidu koostöös korraldatud tasuta õigusnõustamise käigus osutavad nelja tunni jooksul õigusabi oma eriala spetsialistid, sh juristid, õigusnõunikud, notarid, kohtutäiturid ja vandeadvokaadid. Oodatud on kõik abi vajajad, nõu antakse nii eesti kui ka vene keeles.

Kesklinna valitsus jagab helkureid

▶ Kesklinna haljasaladele ja mänguväljakutele riputati üle 2000 helkuri, mille hulgas võib igaks endale sobiva valida. «Helkuriabi kampaania on meie igasügisene ettevõtmine, millega püüame tõmmata tähelepanu liiklusturvalisusele. Pimedal ajal väljas liikumise esimene reegel õpetab ju olema nähtav, ja selle juures on helkurist palju abi,» ütleb Kesklinna vanem Monika Haukanõmm. Tema sõnul näitab senine kogemus, et jagamiskohades jätkub helkureid vaid mõneks päevaks. «Kutsume nii elanikke kui ka keskkonnas tegevseid organisatsioone tooma ka omalt poolt helkureid meie jagamiskohadesse. Helkuriabi kampaania kestab, kuni helkureid jätkub!»

Keskraamatukogu kutsub (digi)teadmisi omandama

▶ Soovid suhelda pere ja sõpradega, aga ei tea, kuidas videokõnet teha? Tahad õppida näiteks seda, kuidas enda tehtud fotost tähtpäevakaarti kujundada? Keskraamatukogu töötajad oskavad huvilisi juhendada väga paljudel digitaalsetel teemadel, ja seda kõike tasuta. Oktoobris toimuvad lisaks live-koolitused keskkonnateemalise Facebooki lehel. Muu hulgas saab teada, kuidas käib Facebookis ürituste turundamine ning miliseid võimalusi pakuvad graafikalaud, laserlõikepild ja 3D-printer. Veebis toimuvatel koolitustel saab osaleda kodust lahkumata. Koolituseks sobiva aja ja keskkonna saab kokku leppida tsd@tln.lib.ee või tel 683 0917.